

WAIC2015 en het onderwijs

Onderwijs en AI zijn onmiskenbaar met elkaar verbonden. Ik zie AI als een katalysator voor leren: het helpt mensen om meer betekenis te geven aan situaties en vraagstukken. Bovendien creëert AI positieve condities voor leren door waarderende vragen te stellen. Deze positieve mindset helpt ons om zaken beter te onthouden en te begrijpen. In dit artikel wil ik met u wil delen hoe AI als methodiek verandering binnen het onderwijs kan stimuleren. Het onderwijs staat momenteel voor een enorme uitdaging; het zal dusdanig moeten veranderen dat het aansluit bij de snel veranderende toekomst.

door Maaïke van der Velden

Ik wil benadrukken dat ik geen onderwijskundige ben. Toch ben ik betrokken geraakt bij vraagstukken vanuit het onderwijs doordat ik dit jaar voor TEDxAmsterdam-Education ben gaan werken. Deze community streeft naar een (r)evolutie binnen het onderwijs. De Talks die afgelopen maart werden

gegeven bevatten stuk voor stuk veel elementen die haarfijn aansluiten bij de principes van AI, zoals:

1. Er is een verschuiving gaande van focus op testen naar dialoog en het construeren van een optimale leeromgeving voor de leerling;
2. De individuele kwaliteiten van kinderen komen meer centraal te staan;

3. Momenteel leren we per vak, het zogenaamde silodenken. De wereld zit echter veel complexer in elkaar. Leerlingen worden uitgedaagd om over bredere en complexere problemen te praten waarvoor ze bijvoorbeeld wiskunde, talen en economie nodig hebben. Een voorbeeld hiervan is kinderen te leren ondernemen.
4. De creatieve hersenontwikkeling moet veel meer gestimuleerd worden. Dit kun je als ouder, leraar en trainer simpel doen door meer spelprincipes toe te passen.
5. Het delen van verhalen en het voeren van dialoog wordt steeds meer gestimuleerd.

Tijdens de World Appreciative Inquiry Conference 2015 heb ik een aantal inspirerende voorbeelden gezien van hoe AI het onderwijs kan versterken en veranderen. Ik wil graag een aantal voorbeelden delen die mij enorm hebben geïnspireerd en een bijdrage kunnen leveren aan de transformatie van het onderwijs in Nederland.

Positieve emoties en leren

Op de tweede dag van de WAIC2015 kregen we de kans om te luisteren naar de laatste inzichten van Barbara Fredrickson, een neurowetenschapper op het gebied van positieve emotie. Steeds meer fundamentele onderzoeken tonen aan dat positieve emoties ons helpen te veranderen. Ook leren mensen beter wanneer

positieve emoties gestimuleerd worden. Wanneer iemand positieve emoties ervaart, heeft dit direct effect in zijn of haar brein. En dat smaakt naar meer. Het klinkt heel logisch, maar voorheen was dit meer een aanname dan een hard bewezen feit. Als je hierop doordenkt, is het dus belangrijk dat negatieve, probleem-gedreven vragen (zoals: waarom is het niet gelukt?) vaker worden vervangen door positieve vragen (zoals: hoe kreeg je dat voor elkaar?). Constructieve vragen leiden immers tot positieve emoties en dit draagt bij aan een state of mind waarin leren en veranderen gemakkelijker worden. Sluit aan op de drijfveren van leerlingen, focus op hun kracht en talent en reik hen methoden aan waarmee zij hun potentie kunnen ontwikkelen. De ervaringen van appreciative inquiry bieden prachtige kansen om ons onderwijs anders in te richten.

Whole system approach

Er moet dus een leeromgeving ontstaan waar positieve emoties worden gestimuleerd. Dit geldt niet enkel en alleen voor lesprogramma's, maar voor het hele onderwijssysteem. Een zogenaamde "whole system approach" is nodig, waarbij alle stakeholders deel zijn van het veranderproces; van politiek tot aan leerkrachten, van leerlingen tot aan het bedrijfsleven etc. Gezamenlijk creëren zij een leeromgeving die de potentie van alle leerlingen ondersteunt en waarin leren als een positieve ervaring wordt beleefd.

Dit vergt een ander type aandacht ('hoe kan ik als leerkracht aansluiten' i.p.v. een standaard lesprogramma aanbieden), een andere focus (op talent en ambitie i.p.v. tekortkomingen) een ander type ondersteuning (maatwerk en persoonlijke begeleiding ipv klassikaal onderwijs en overgangscriteria). Dergelijke transitie kunnen alleen tot stand komen als alle stakeholders hierin samenwerken.

Een concreet voorbeeld van een whole system approach is het onderwijssysteem in Vlaanderen. Luc Verheijen vertelde tijdens de WAIC2015 over de waarderende manier waarop dit systeem bij onze zuiderburen wordt getransformeerd. Het proces is nog in volle gang, maar het doel is dat het onderwijs in 2030 veel meer inspeelt op positieve leerervaringen en op een dialoog tussen leerlingen, leraren, bedrijven en andere "buitenstaanders". Leraren worden mentoren en werken meer in teams in plaats van solistisch. Kinderen kunnen meer aandacht geven aan dat wat ze leuk vinden, waar ze goed in zijn en wat ze willen ontdekken.

Een tweede voorbeeld vertelde Arno Vansichen, deelnemer aan de WAIC2015. Hij organiseerde AI-summits voor het primair onderwijs in Flevoland en stelde dat kinderen – uiteraard – ook mee moesten doen. Uiteindelijk brachten juist deze kinderen prachtige concrete ideeën in, die mede het succes van deze summits typeerden.

Onderwijs en Business

Een ander voorbeeld kwam uit Zuid-Afrika, waar 20% van de scholen op niveau is. Dit betekent dat het grootste deel van de kinderen in Zuid-Afrika op scholen zit waar het onderwijs onder de maat is. Dit heeft uiteraard een enorme impact op de toekomst van het land en Louise van Rhyn gelooft dat dit anders kan. In 2010 is ze een project gestart waarin schooldirecteuren gekoppeld worden aan business leaders uit Zuid-Afrika. Niet zo zeer om ze de les te lezen, maar meer om samen te creëren en een positieve invulling te geven aan hun school. Dit project blijkt enorm succesvol en geeft veel meer leerlingen in Zuid Afrika de kans op beter onderwijs. Een prachtig voorbeeld hoe de inzet van kwaliteiten een substantieel verschil kan maken.

De inbreng van kinderen en jongeren zelf

De WAIC community is voornemens om de new generation meer inbreng te laten hebben in de toekomst van AI. Het streven is dat 25% van de deelnemers van de WAIC2017 in Brazilië bestaat uit jongeren onder de 24 jaar. Dit was één van de uitkomsten van de laatste dag, waarin we een AI summit met de wereldwijde community hebben doorlopen. Door jongeren actiever deel te laten nemen aan de community wordt de capaciteit van leren vergroot voor jong en oud. We kunnen zoveel leren van de inzichten van jongeren, onze educatie houdt niet op bij het verlaten van school. Eigenlijk begint het dan pas. Laten we om ons heen, voor jong en oud, omgevingen creëren waarin we mogen leren. Waarin het leuk is om te proberen, waarin je mag vallen en opstaan en waarin je trots mag zijn op wat je al hebt bereikt.

Andere bijdragen over onderwijs tijdens de WAIC die ik niet kon bijwonen (zie: www.2015waic.com/presentations):

- "How students shine in their exams" van Mille Themsen Du-vander en Liselotte Passke Nielsen uit Denemarken
- "AI in higher education" van Jeanie Cockell en Joan McArthur-Blair uit Canada

Tips voor inspirerende Tedtalks over onderwijs met links met AI:

- Graham Brown-Martin – Learning (Re)Imagined, tedxamsterdamed.com/talk/graham-brown-martin
- Yong Zhao – Every Child is a Rodulph, tedxamsterdamed.com/talk/yong-zhao
- Ingrid van Rossum – Changing the face of Education, tedxamsterdamed.com/talk/ingrid-van-rossum
- Jan van Rossum – Curious minds Serious play: tedxamsterdamed.com/talk/jan-de-lange
- Yoram Mosenzon – Vulnerable Honesty, tedxamsterdamed.com/talk/yoram-mosenzon

MAAIKE VAN DER VELDEN is trainer & adviseur. Verbinden, waar-deren en motiveren zijn woorden die bij me passen. Ik probeer mensen en teams te laten groeien en te bewegen. Daarnaast hou ik van koken en zingen en ben ik met mijn partner een oude boerderij in Frankrijk aan het renoveren.